

24288, II, B, C
36

5
1868

80 br

OBRAZCI

življenja svetih in zveličanih,

ki so bili

lani (1867.) o sv. Petru v Rimu

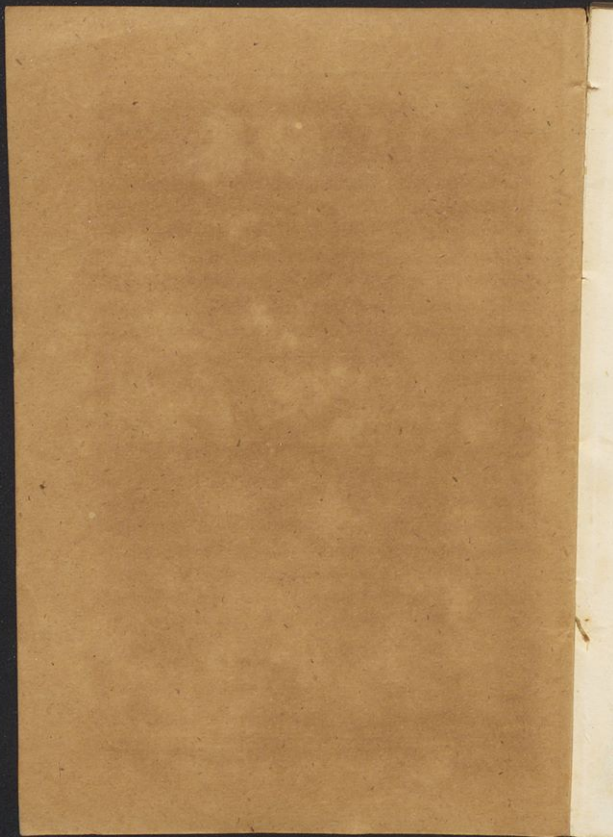
slovesno razglašeni.

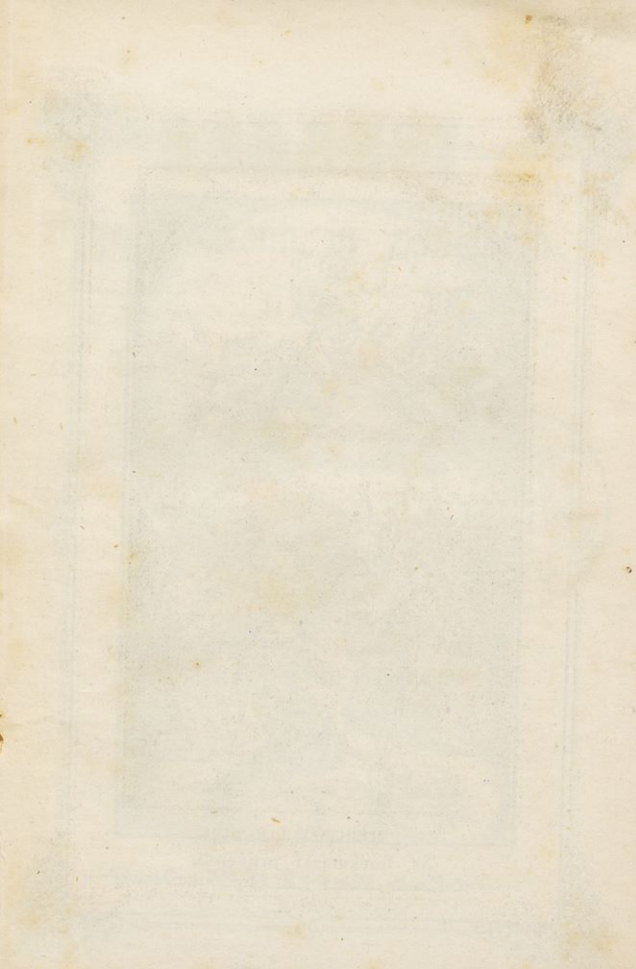


Po raznih spisih prosto poslovenjeno.

V LJUBLJANI, 1868.

Natisnil J. Rudolf Milic.







Ss. Gorkumski mučenci,
S. Leonard od portu Mauricio, S. Maria Franciska od 5 ran.

Kotnili so blazni v Ljubliani.

OBRAZCI

življenja svetih in zveličanih,

ki so bili

lani (1867.) o sv. Petru v Rimu

slovesno razglašeni.



Po raznih spisih prosto poslovenjeno.

V LJUBLJANI, 1868.

Natisnil J. Rudolf Milic.

GRANAT

svetih in svetih

ki so

lani (1887) v sv. Peter v Rim

1887



1887

V. LUBIANI, 1887

Konstantin & K. K. K. K.

Vvodna opazka.

Kakor je bila veličastna lanska osemnajststoletnica v Rimu po spričevalski smrti svetega Petra, kateri je veljala, kakor je bila častitljiva po sv. Očetu Piju IX., ki so slovesnost opravljali: ravno tako tolažna in povzdigljiva je bila krščanskemu srcu pri pogledu na krasno trumo novih svetnikov, katerih posvetčevanje je imenitni praznik poveličevalo. Kakšen kristjan pa je to, ki se še ne zmeni, ko se mu skazuje v djanju in resnici, kam se nazadnje zemeljsko naše popotovanje izteka, ako se zvesto držimo pota, katerega nam kaže naša sveta Cerkev? Zakaj le Cerkev samo, po Kristusu vstanovljena, edino prava Cerkev, ktera je po Petru v Rimu svoje sredotočje dobila, in ga za stalno vtrdila tamkaj po njegovi smrti, samo naša sveta rimskokatoliška Cerkev rodi svetnike in je društvo svetnikov. Vsako novo posvetčenje jo v novič potrjuje, nas pa v novič spodbuja po enaki svetosti hrepeneti. K svetosti poklicani, kako bi se ne veselili, in ne radovali videti vedno

in vedno novih zgledov kreposti, ki nas vabijo k nasledovanju!

Da si naj bolj velikansko v zgodovini in naj slavnije, ki se je kdaj praznovalo, odlikuje pa se lansko posvetčevanje pred vsemi nekdanjimi po svojem notranjem pomenu, po vzoru ali visoki misli, ktera se nam kaže izobrazena v njem, in tako čvrsto izobrazena!

Kdo pa vendar ne vidi, da je stol svetega Petra, kakor sredotočje cerkvenega življenja, tako tudi jedro in solnce tega posvečenja, ktero ga v resnici prelepo in tako slavno potrjuje. Trojni so sovražniki, ki se vojskujejo zoper papeža: odklana jutrovska Cerkev, protestansko krivoverstvo, poganska, pa še huje modrijanska nejevera. To je res, da vse troje enako gotovo v pogubo pelje, ali vsako po družem potu. Razkolništvo hrani ves katoliški nauk, razen tega o Rimskem papežu; krivoverstvo tudi še v družih rečeh katoliško resnico zameče; nekaj žarkov mu je še ostalo, ali ti so vsi ledeni, brez gorkote, brez živilne moči, brez življenja; nejevera, ona pa sedi popolnoma v smrtni senci. Nad temi trojnimi sovražniki pa je Cerkev od nekedaj zmagovala in vesele, slavne zmage obhajala; in glejte! v trojni vrsti spričevalcev (martrnikov), ki nam jih v lanskem posvečenju pred oči

stavi, dokazuje nam djansko, da še zdaj dan na dan ravno tako zmaguje in zmage praznuje. V svetem Jozafatu vidimo zmago nad razkolništvom, v svetih spričevalcih Gorkumskih zmago nad krivoverstvom, v svetem Petru Arbuezu zmago nad nejevero. Se li mar ne vidi tudi v tem trojnem posvetčenju neko znamenje časa, neka napoved končnega spolenjenja željá in nad, ki jih Cerkev že tako dolgo gojí, in za-nje dan na dan prisrčno Boga prosi: zedinjenje odklane vshodne Cerkve z Rimom, pokončanje krivoverstva in povrnjenje severnih narodov pod pokorščino svetega Očeta papeža, pomrak muhamedanskega polomeseca in končni vhod poganov in nevernikov v hlev Kristusov?

Tako bode sveta Cerkev dosegla svoj namen in v resnici katoliška ali vesoljna bode objela oblo zemeljsko in v svoje naročje sprejela vse ljudstva, vse narode. In kakó lepo se sveti tudi letâ vzor v zboru novih svetnikov! Kakó veličastno nam predočujejo imenovani sveti spričevalci vse tri glavne veje evropskih narodov, slovensko, grmansko in romansko!

Na drugih čvetero svetnikov pa se polovici človeškega rodu enakomerno delite; duhovni in posvetni stan, redovniško in svetovno življenje ima v njih svoje zastopnike. Svet-

nika sta sveti Pavelj „s križa“, vstanovnik duhovnega reda, pa sveti Leonard, misionar reda sv. Frančiška; svetnici tercijarka sveta Marija Frančiška, imenovana „peterih Jezusovih ran“, in pa sveta Grmana, ki se je ko uboga pastarica posvetila.

Pa kakor bi to še ne bilo zadosti, da se vesoljnost ali katolištvo dovršeno pokaže, in da ne-bi mogel nihče reči: „To so posamezni iz milijonov, jaz se štejem v veliko drhal, ki ne sme upati kaj takega“, — glej! tu ti kaže mili Oče Pij IX. na osmino praznika sv. Petra celo trumo zveličanih iz velike drhali, iz priprostega ljudstva, blažene oklicavši stotine spričevalcev, ki so tam daleč na Japonski zemlji svojo kri prelili za Kristusa in njegovo sveto vero. Ni li zadosti to? Ne teče li toraj milost božja dosti obilno vsim, in tudi tebi prijatelj? Pa ko bi ti ne tekla, kaj pa je vzrok temu? To, ki ne rabiš svetil sv. Cerkve in si mašiš sam po svoji krivici s svojimi grehi in s svojo lenobo studenec življenja, ki se razliva od Petrovega stola čez vesoljni svet. Zatoraj pa zdaj na življenje svetnikov oči obrni, in kakor so leti delali, tako delaj tudi ti, pa bodeš tudi ti zveličan.

I. Svetniki na sv. Petra dan oklicani.

I. Sveti Jozafat,

spričevalec in veliki škof v Polocku na Ruskem.

Prvi novih svetnikov in gotovo naj imenitnejši za nas Slovence sploh je sv. Jozafat; zato ki je prvič bil Sloven, in je drugič za slovensko edinost svojo kri prelil, edinost, ki nam je pred vsem tako živo potrebna, edinost v sveti rimski katoliški Cerkvi. On nam je dan priprošnjik v zadevi, ki je tolikanj važna in imenitna za celo sveto Cerkev, zlasti pa za nas Slovence.

Sveti Jozafat, po svojem posvetnem imenu Janez Kunčevič je bil rojen okoli leta 1580. v volinjskem mestu Vladimiru, v tadanjem Poljskem kraljestvu. Njegovi starši, Gabrielj in Marina, bili so plemenitega stanu in goreči katoličani v sredi staroverskega razkolniškega ljudstva, ter so svoje dete s vso skrbjô v pobožnosti in strahu božjem odgojevali. Še otrok je Janezek krepost nad vse ljubil in

neki moški duh je v rani mladosti že razodeval njegovo prihodno velikost. Ali pšenično zrno mora pred strohneti v zemlji, da potlej obrodí svoj zlati klas. Tako mladi Kunčevič, ko je bil okoli 20 let star, zapustí svet, ter v samostanu reda sv. Bazilija v Viljni na Litovskem obleče meniško haljo, sprejemši ime Jozafat. Tukaj se je učil samemu sebi popolnoma odmreti in le Bogu in kreposti živeti, in kmalu je dosegel nenavadno dovršenost v bogoljubnem, svetem življenju. Zavezal se je s svetimi obljubami in bil je v mašnika posvečen.

Zdaj je zasvetila luč njegove svetosti na vse strani enako solncu, ko se zjutraj iz za gorá vzdiguje. Mladega na letih in toliko mlajšega v redovnem življenju izvolijo ga vže leta 1614. arhimandrita Viljenskega samostana; pozdaj je bil bratom živo pravilo, spodbujevanje jih s zgledom in z besedo potrjujeva. Zraven skrbi za samostan pa ni pozabil tudi za ljudstvo skrbeti na prižnici in v spovednici, s tolažbo in miloščino. Ali kmalu ga je poklical Gospod iz samostanske tihote na mnogo obilnejo žetev. Leta 1617. je bil izvoljen pomočnik in prihodni naslednik starega Gedeona, velikega škofa v Polocku. Dasiravno veliki škof, menih Jozafat je ostal vedno po-

nižni spokornik in nevtrudljivi duhovnik Viljenski; v veliki cerkvi v Polocku je bil vedno prvi pri svetih opravilih in vsakdanjih zornih molitvah; spaval je na golih tleh, in dostikrat je vstajal po noči v naj huji zimi, da je šel peš in skrivaj v cerkev sv. Rešnje telo obiskat in počastit. Kar je imel, razdal je ubogim, dosti krat je lastno obleko prodal, da je dobil denarja za miloščino. Pri tem pa je vedel tudi za krasoto božje službe spodobno skrbeti; sezidal je samostan in popravil in obogatil skoraj vse cerkve svoje škofije, veliko cerkev v Polocku pa je malo da ne popolnoma prezidal.

Za zveličanje svojih ovčic je bil ves vnet; to je bila njegova poglavitna in edina misel, ki mu je pa mnoge britkosti prizadevala. Ljudstvo se je bilo ravno kar od staroverskega razkolništva v katoliško Cerkev povrnilo, pa ni bilo še dosti potrjeno v veri, kajti je živelo v sredi kozakov, ki so v razkolništvu ostali, in so si na vse načine prizadevali zedinjence sopet odtrgati od svete Rimske Cerkve.

Zedinjenje utrditi in ostanke razkolništva pokončati, to je imel sveti škof za svojo najvišjo nalogo, v to je obrnil vse svoje moči, svoje goreče molitve in ostre pokorila. Po

božjem duhu svoje prisrčne ljubezni pripeljal je v resnici mnoge zašle ovčice nazaj v naročje svete katoliške Cerkve. Ali z dobrim sadom svojega truda žel je Jozafat strupeno sovražstvo nasprotnikov svetega zedinjenja. Jamejo ga obrekovati, preganjati in osipati s krivicami vsake vrste. Vse to nič ne zda, ne pogasi njegove gorečnosti. Razkačeni staroverci sklenejo svetega škofa v vodo vrči ali življenje mu vzeti kakor koli si bodi.

Znani so mu bili hudobni naklepi, ali neso strašili dobrega pastirja. Za Kristusa in njegovo sveto Cerkev preganjanje in smrt trpeti, ta misel ga je še le prav spodbadala pravice božje in svete Rimske Cerkve pri slehrni priliki s vso srčnostjo braniti in varovati. Poln svete gorečnosti odpravi se v Vitebsk na apostoljsko obiskovanje. Pri odhodu reče svoji družini: „Zdaj grem v Vitebsk spričevalske smrti vmret“. V mesto prišed meseca vinotoka leta 1623. s prižnice nagovori svoje sovražnike: „Vitebščani! vi me iščete k smrti, glejte me! prišel sem sam, da znate, da se je ne bojim, in da bi si štel v svojo naj večji srečo kri in življenje dati za sveto zedinjenje in vero katoliško“.

Te velikodušne čutila pa ne omeče sovražnikom src, še le huje jih razkačijo. Za-

rota se osnuje. O zori 12. listopada, ko je ravno Jozafat v cerkvi zornice opravljal, planejo zarotniki s vpitjem in z orožjem v rokah na škofijsko palačo. Pretveza je bila, da je neki staroverski duhoven v zaporu. Škof hití iz cerkvé in gre v škofijo v sredi skozi razdraženo ljudstvo kakor po čudežu, da se mu nič žalega ne zgodi. Duhovna jim ukaže izpustit; ali le za neke trenutke s tim utolaži zarotnike. Kmalu se jim srd zopet razname, z orožjem v rokah vderó v palačo in love in pretepljejo ubogo škofovo služabništvo. Na krik in ropot hití škof iz svoje molitnice in pobijalcem naproti grede jih blagoslovi ter jim reče mirno: „Deca, kaj se hudujete nad mojo družino? Ako imate kaj zoper mene, tukaj sem, v vaših rokah“. Hudobneži ostrmé, ali od zadaj drugi prideró in skočijo nadenj, eden ga vdari po čelu z debelo, grčavo grjačo, drugi mu s sekiro glavo preseka, sveti pastir pade z rokami naskriž, in vmrje nedolžna žrtev razkolniške besnosti. Zločini ga slečejo, na vrv privežejo in vlečejo iz mesta na visoko skalo na bregu, od kodar ga vržejo v globoke valove spodaj tekoče reke Dvine.

V britki žalosti so iskali verni štiri dni trupla sv. škofa; v jutro petega dne vidijo skrivnostno luč vzdigati se iz globočine vodé

naznanjevaje ležišče svetega zaklada, pritekó, izlečejo truplo ter ga v cerkev prenesó. Tukaj je bilo izpostavljeno v češčenje neštivilnim trumam ljudstva celih devet dni in nanjem še ne bilo sence kake gnjilobe.

Natô pridejo ponj poslanci iz Polocka in ga peljejo z veliko slavo nazaj v njegovo stolno cerkev; pogreb je bil kakor obhod v praznovanje zmage svete Cerkve nad razkolniki.

Na grobu svetega škofa so se kmalu začeli razni čudeži goditi, očitne znamenja njegove svetosti. Ko so na povelje papeževo štiri leta pozneje grob odprli in sodniško preiskavali, dobili so truplo popolnoma ohranjeno, iz rane na glavi se je še rdeča kri cedila. Papež Urban VIII. ga je vpisal v vrsto zveličanih 16. maja 1643, dvajset let po smrti.

Tako je sv. Jozafat z lastno krvjó podpisal in zapečatil svoje spričevanje, da je sveti Rimski stol resnično od Boga postavljen vladati njegovo kraljestvo na zemlji, in v zmagoslavju njegovega posvečenja se ž njim raduje vsa Rimska Cerkev. Naj tedaj skoraj, skoraj s prestola svojega poveličanja k veselemu zvršenju pripelje, kar je nekdam na zemlji začel lastno življenje tako velikodušno darovaje, — zedinjenje razkolništva s kato-

liško Cerkvijo pod pokorščino milega Očeta Rimskega papeža. Za tô se mu priporočujmo posebno mi Sloveni!

Do lani je počivalo truplo svetega škofa v Polocku v cerkvi sv. Sofije. Ali lani kmalu po posvečenju pride v cerkev ruska komisijsija, strga pečate z rakve in videvši v nji svetnikove ostanke, vzeme vse vkupaj seboj v Petrograd. Kaj razkolniška vlada s truplom namerja, ni znano. —

2. Sveti Peter Arbuez,

verosôdnik Aragonski, spričevalec.

Zmago svete Cerkve nad Judovstvom in poganstvom nam poobrazuje spričevalska smrt sv. Petra Arbueza, katerega je umorilo kakor verosodnika v Aragonskem kraljestvu na Španskem sovraštvo Judovsko in Mohamedansko.

Peter Arbuez je prišel na svet okoli srede 15. stoletja v gradu Epila blizu Saragose na Aragonskem. Mladeniču imenitnega rodu in bistrega uma bilo mu je lahko v raznih človeških znanstvih do dobrega se izučiti. Bil je v Bolonji na vseučilišču, ktero je ta-

krat jako jako slovelo. Ko je od tam nazaj prišel, posvetil se je pri korarjih (redovnih kanonikih sv. Avgušтина) v Saragosi duhovskemu stanu. Malo časa je tukaj živel in svetloba njegove kreposti je potegnila vse oči nanj; od žive gorečnosti njegove za sveto vero je svet kaj posebnega pričakoval. To je bil vzrok, da je bil ne glede na njegovo mladost Aragonski verosodnik izvoljen.

Ob času namreč, ko je Arbuez živel, so na Španskem Mohamedani in zlasti Judje katoliško Cerkev neprenehoma zalezovali.

Da bi jo popolnoma pod-se spravili in zatrli, dalo se jih je dosti po hinavsko krstiti, in so se potlej obnašali na videz kakor kristjani. Tako so si znali pridobiti naj više deželske in duhovske službe in časti; celo na škofovske sedeže so se splazili skrivni Judje, in so grozno škodo delali Cerkvi in državi. Braniti svoje dežele pred tacimi Iškarjoti ustanovila sta Ferdinand katoliški in njegova žena kraljica Izabela posebno sodbo, „inkvizicijo“ imenovano. Ta sodba pa ni bila cerkvena reč, temuč popolnoma kralju v rokah, in je po državnih postavah sodila, le da je kralj velikega sodnika, „inkvizitorja“ ali verosodnika, navadno iz duhovščine volil. Prvi verosodnik je bil dominikan Torkenada, ki mu je dal

kralj oblast enake sodnike tudi drugod postaviti; on je tedaj izvolil našega Arbueza verosodnika za Aragonsko.

Dasiravno nerad prevzel je Arbuez težko breme službe, ktera je neprijetnega toliko, veselega pa tako malo prinašala. Na sodnem stolu bila ga je sama milosrčnost združena s pravo razumnostjo. Ni mogoče dopovedati, koliko je storil za blagor Cerkve in države, neumorno je čul nad čredo Kristusovo, da bi ji ne škodovali zgrabljivi volkovi, ki so jo zalezovali v ovčji obleki.

Njegova gorečnost za reč božjo pa mu je nakopala toliko sovraštvo pri popisanih zalezovalcih sv. Cerkve, da so se zakleli odkrižati se svetega moža na vsaki način. Njegova smrt je bila sklenjena; le še človeka je bilo treba, pripravljenega nakanjeni umor doprinesti. Dobili so ga; bil je to mož, ki jo je bil Arbuezu že davno namenil, in ga je prav iz srca sovražil. Arbuez namreč je nekdanj, prisiljen po svoji službi, malopridno sestro tega hudobneža ostro in pravično kaznoval, in to je bilo brata grozovito razsrdilo.

Zdaj pa je bila priložnost zmaščevati se, da je ni bilo bolje želeti. Da mu ne-bi spodletela, zmeni se še z nekolikimi drugimi Judi, ki so bili ene dlake ž njim, in so mu radi

obljubili pomoči. Prijatelji naznanijo Petru nevarnost, ki preti njegovemu življenju ter ga opominjajo za svojo varnost skrbeti. Ali zvestega čuvaja na Sijonu to ni znepekajilo, odgovoril je: „Ne bojim se ničesar; ako mi Bog hoče to milost skazati, do me umoré za sv. vero, prosim ga, naj iz mene slabega mašnika stori dobrega martrnika“.

Prvič ga napadejo morilci kar na verosodnem dvoru; ali za zdaj jim je spodletelo, in treba je bilo novih naklepov kovati. Ti so se bolje obnesli.

Bilo je sploh znano, da je hodil pobožni gospod vsako noč v stolno cerkev v Saragosi z drugimi korarji zornice pet. To priliko porabijo morilci, da skrivši v cerkev zalezejo. Bilo je po noči od 14. do 15. septembra l. 1485. Sveti mašnik pride, in po svoji navadi poklekne pred veliki altar, da bi počastil presv. Rešnje telo in se k duhovnim molitvam pripravi. Morilci, ki so že prežali v temi, skočijo, smrtne rane se vsujejo na duhovnika, zgrudi se na tla, in morilci naglo zbežijo z mesta svojega zločina. Bratje korarji ranjenega vzdignejo in spravijo v njegovo celico na posteljo; tam se mu le še toliko zavednost povrne, da izreče odpuščenje svojim morilcem, in zahvali Boga za milost, ki mu jo

je podelil, prelití svojo kri za sveto vero. Še dva dni je živel; pokrepčan s svetimi zakramenti se je vrnil k svojemu stvarniku 17. septembra 1485. Vsa Saragosa je žalovala.

Gospod pa je poveličal svojega služabnika z mnogimi čudeži. Papež Aleksander VI. ga je leta 1664. zveličanim, in zdaj so ga sv. Oče Pij IX. svetnikom prišteli.

Naj tedaj prosi njegov duh pred stolom božje milosti v zdanjem nevernem poganskem času, ko svet sè zaničevanjem in zasramovanjem sveto Cerkev preganja, naj prosi za vse, ki ž njim enako preganjanje trpijo, zlasti za nas Avstrijane! Nevpogljiva moč, s katero se je nekđaj nejeveri zoperstavljal, naj se razlije v vse ude sv. Cerkve, pokrepčavši jih k novi delavnosti, da že skoraj v temo nejevere solnce resnice in milosti zasije, bleđi polomešec zgine, in se v življenje obudi vse, kar sedi še v smrtni senci.

3. Sv. 19 spričevalcev Gorkumskih.

Šestnajstega stoletja je zasejal peklenški sovražnik na njivo svete vere ljuliko, ki je po mnogih krajih pšenico pravega nauka tako

zatrla in zadušila, da je bilo treba ne le pleti, temuč marsikod čiste besede božje celo vnovič sejati. Bog je poslal tedaj vnetih duhovnov svetovnega in redovnega stanû z ostrino svoje učenosti krivim prerokom se zoperstavljat in z ljubezni polnim srcem zapeljani ljud učit, in kakor nekedaj v prvih časih svoje Cerkve, pridružil jim je mnogo svetih spričevalcev, ki so s svojo po nedolžnem prelito krvjó mlado setev zalivali, da se je raji prijela in lepše rastla in obrodila. Mej temi skoraj naj imenitnejši so sveti spričevalci Gorkumski; v njih sv. Cerkev praznuje zmago nad krivoverstvom, papeštvo zmago nad svojimi sovražniki.

Proti koncu meseca junija leta 1572. so privrženci preroka Kaljvina na Nizozemeljskem cesarju vojsko napovedali, Brielo in Dordrak, mesti na reki Mozi posedli, in začeli po vsi deželi grozovito razsajati. Ropali so v svojem sovraštvu proti katoliški veri posebno in naj raji cerkve in samostane. Kakó so z duhovnimi in menihi ravnali, to si je lahko misliti. Mnogo so jih pomorili, mnogo v ječe pometali, rešil je le beg iz domovine.

Iz Dordraka so jo namerili tudi nad bližnje mestece Gorkum, kjer je bil samostan frančiškanski, sloveč po gorečnosti svojih prebivalcev za sveto vero, in toraj Kaljvincem po-

seбно hud trn v očeh. Glava té častitljive redovne družine je bil dostojni guardian Nikolaj Pik, rojen Gorkumec, daleč na okoli znan in ljubljen zavoljo svojega čistega življenja, trdnega značaja in velike gorečnosti za zveličanje duš. Prijatelji so ga nagovarjali, da bi se vmeknil nevarnosti, ki mu je pretila; ali njemu, zvestemu pastirju, blago srce ni dalo zapuščati redovnih tovarišev, ki so mu bili izročeni; dovolil pa je bežati vsakemu, kateri upa v begu rešenja. Nekteri so tudi res poskusili, pa ko jim niso hoteli zadovoljno odpreti mestnih vrat, vrnili so se vsi h družim nazaj.

Na to je guardian sklenil, da se umaknejo z dragocenimi cerkvenimi rečmi v trdnjavo, kjer je bil tudi španski poveljnik Gašper Turek s svojo malo posadko; le troje jih je ostalo še v samostanu.

V tem času so se sovražniki pripravili, da mesto obležejo. Mestna fajmoštra sta si prizadevala vojnike in meščane navdušiti, da bi se hrabro branili; pa nič nista opravila. Kar je bilo torej edino mogoče, da jih še reši, vsi veri in cesarju zvesti so se zaprli v trdnjavo in so sklenili čakati, dokler jim pride kraljeva vojska na pomoč. Tako se je zbral na trdnjavi cvet gorečih katoličanov.

Ali pomoči le ni bilo, trdnjava se je morala podati. Bilo je sicer obljubljen, in ne samo enkrat, da se nikomur življenje in svoboda ne bode jemala. Pa kaj! Verolomnost in izdajstvo sta dvojčka, ki se ne ločita z lepa. To se je poštenemu guardianu že pred dozdevalo; vsi so se toraj spovedali in s pobožno molitvijo na smrt pripravili.

Po dolgem sklepanju so krivoverci na zadnje vendar le izpustili, kar je bilo posvetnih ljudi, duhovne in menihe same so pridržali. Tudi očetu guardianu so ponujali svobodo, ali on je določno odgovoril, da svojih sobratov nikakor ne zapusti. Vrgli so toraj vse skupaj v ječo, kjer so jih pustili 24 ur same brez vse jedi in pijače. Na to pa jim prinesó mesa na prebitek, nalašč zatô, ki je bil petek; ali služabniki Gospodovi se ga tudi v tej veliki sili ne dotaknejo z malimi mrvami kruha se zadovolivši.

Težko je dopovedati z besedami grozovitosti, ki so jih prestali ti sveti možje s pravo junaško stanovitnostjo. Naj pred so jih jeli besni vojaki pretepati s šibami, da bi povedali, kje je zaklad, ki so mislili da so ga katoličani v trdnjavo skrili. Potem se vržejo kakor stekli psi na častitljivega fajmoštra Nikolaja Poppela in ga zvežejo tako, da ni

mogel geniti z nobenim udom, eden mu nastavi na usta napet lok, in pretí, da ga bo sprožil, drugi ga mej tem bijejo in sujejo in vso svojo hudobo nad njim skazujejo, on pa mirno, vdano trpí, ponavlja samo te besede: „O Bog, tebi izročam svojo dušo“. — Očeta guardianana so z njegovim lastnim pasom za klin nad vratmi obesili, in tako dolgo vzdigovali in doli spuščali, tolkli in sevali, dokler se je pas vtrgal in truplo v omedlevici na tleh obležalo. Nečloveščeki ga vzdignejo, prislonijo na steno in ga jamejo žgati z bakljami v obraz, jezik in nebo, da bi videli, če je še živ. Ko se ne gane, ga pusté in rekoč: „Mrtev je“, gredó krohotaje iz ječe. Celi dan so ga oplakovali tovariši, kar ga vidijo, kako začne gibati; in res vstane — in hvali Boga za čudež, ki ga je storil nad njim. Enake in še huje grozovitosti so trpeli tudi vsi drugi, kar časa so bili v Gorkumu zaprti.

Mej tem so si prizadevali nekteri dobri ljudje v mestu, da bi pri viši oblasti ubozim jetnikom rešenja izprosili. Krivoverci to zaslutijo in brž se poberejo v varnejši kraj s svojim plenom. Naložijo jetnike na ladjo, ter veslajo ž njimi po reki Mozi skoz Dordrak v primorsko mesto Brielo, ker je neki razglašen divjak, mestni poveljnik, njih osodo imel od-

ločiti *). Kaj so že mejpotoma v Dordraku prestali, ne moremo vsega popisovati. V Brieli so jih pustili celo noč na ladji pod milim nebom lakote giniti; zjutraj pa jih je dal mestni poveljnik v procesiji po mestu voditi v zasramovanje njih in svete katoliške Cerkve. Jetniki so šli zvezani po dva in dva, prva dva sta nosila dve dolgi ranti, pred njimi je šel rabelj s križem, iz katoliške cerkve vgrabljenim, ob straneh so stopali vojaki in biriči s palicami, da so celo pot pretepali uboge jetnike, za njimi je jahal krvoločni poveljnik in pravi peklenški smeh mu je raztezal usta; surova krivoverska drhal jih je obsipala od vsih strani, kričaje in preklinjaje svete spričevalce in Cerkev katoliško. Tako so obhodili celo mesto, dokler so prišli do kraja, kjer so viselice stale; te so morali nekoliko krat okolobariti mej splošnim zasmehom in zasramovanjem, in potem so jih tirali v ječo. Bilo jih je šestnajst; v ječi so pa že dobili fajmojštra iz Hajnorta, ki je bil pred nekoliko dnevi notri vržen, in čez pol ure so jim pridružili še dva mašnika Premonstratovskega reda, ki sta do zdaj neko faro po imenu Münster oskrbovala, tako da jih je bilo na zadnje vsih skupaj 19. Ječa je bila popolnoma

*) Lumäus, Lumeo, Lomnio; Viriti pak piše Lavmajn.

temna, mokra, smrdljiva in tesna; jesti neso dobili od prejšnjega dneva ničesar.

Ko jih čez nekaj časa po hinavsko pred sodbo pokličejo, spoznali so vsi svobodno in brez straha, da rimsko katoliško vero za edino pravo pripoznavajo. In ko so jim žugali s tepenjem in smrtjo, odgovorili so: „Tepenje mine, smrt dušnega življenja ne umorí, tudi ne more nihče ubraniti telesu, da ne bi enkrat zopet od smrti vstalo“.

Kaj priprosto, pa kakor bi odsekal, odgovoril je v svoji prostosrčnosti neki frančiškanski brat: „Jaz verujem tô, kar oče guardian verujejo“.

Ko vse obljube in vse žuganje ni zamoglo omajati junakov, ponudijo na zadnje vsim svobodo, da se le papežu odpovejo. Na vse dine načine se lotijo zopet očeta guardijana pregovarjati; pa tudi zdaj zastonj.

Na zadnje so jih vendar le vse na smrt obsodili; obsodil jih je namreč tisti nesramni pijanec, mestni poveljnik, in sicer po noči ob enajstih v sredi mej pojedino; pa vendar je bila taka sila, da je ukazal koj koj zvršiti obsodbo.

Ob eni čez polnoči so bili vsi odpravljeni, odpeljali so jih na morišče v staro zapuščeno poslopje blizu podrtega avguštinskega

samostana Ruggen; dva poprečna trama sta imela nositi sveto trumo; že so bile gòri vrvi privezane, da jim zadrignejo vrat.

Prvi je bil na vrsti guardian sv. Nikolaj. Preden stopi na lestev, blagoslovi svoje tovariše, jih opominja k stanovitnosti ter zadnji krat vsakega posebe prisrčno objame in poljubi. Potem gre urno in veselo gori vabivši k nasledbi dokler mu vrv glasu ne vzame. Za guardianom je šel njegov vikarij sv. Jeronim, in tako po vrsti drugi za drugim. Ko je eden v smrt šel, so mu vsi ostali srčnost dajali, ter ga opominjali naj bode stanoviten. Posebno dobro se je pri tem obnašal ravno tako pobožni, kakor razumni oče Nikazij.

Sv. Gotfrid Merviljski v svojem navadnem pokoju in ravnodušju na gred stopivši, poslednjič spregovori: „Oče odpusti jim, saj ne vedó, kaj delajo“.

Sv. Lenart, Gorkumski fajmošter, je le svojo mater miloval, ki je še živela in je ostala zdaj zapuščena reva. Ko je stal na lestvi, zaklical mu je šaljivo sv. Gotfrid Dunéj, ki so ga imeli za nekoliko slabournega: „No Lenart, kaj si tako počasen? Denes se bomo še pri nebeški ženitnini gostili“.

On je bil zadnji na vrsti. Trinogi so se obotavljali in bi ga bili radi oprostili zavoľjo

njegove dobrovoljnosti, ali on jih jame pri-ganjati „naj se ne mudijo predolgo, da bo že skoraj k svojim bratom prišel; kajti vidi ne-besa odprta“. Odpuščenja jim prosivši je svojo dušo izdihnil.

Tako, v zmagoslavju nad svojimi sovraž-niki, je končala junaška truma svoje življenje za Kristusa in njegovo sveto Cerkev, da! po-sebno še za papeštvo.

Ali smrt svetih spričevalcev še ni poto-lažila divje besnoče krivoverske. Ko se je dan storil, pridejo pijani vojaščeki in jamejo rohneti nad trupli; razporjejo jim trebuhe, zlečejo ven drob ter naredé ž njim ostuden semenj; potlej jim porežejo ušesa in nosove, si jih nataknejo za klobuke ter jih nosijo ko znamenje zmage svoje krvoločnosti z gnjusnim zasmehom in zasramovanjem okrog. Sveta trupla pa so visela do večera na morišču, da je surova drhal na njih svoje zijale pasla. Na zadnje so jih bogaboječi katoličani odkupili in blizi ondu v dve jami pokopali, kjer so v sredi mej sovražniki svete Cerkve počivali do leta 1617. To leto so po prizadevanju pobožnih katoličanov svete ostanke odkopali in leto poz-neje z veliko slovesnostjo v mesto Bruselj prenesli ter očitnemu češčenju izpostavili. Mnogo čudežev je poveličalo njih grob; 24.

listopada 1675. jih je papež Klemen X. zveličane oklical; to je storilo nevmrjoča njih imena, in draga vsakemu katoliškemu kristjanu, ki jih izgovoriti sliši.

Ali tolikanj krasno in glasno spričevanje v smrti tako plemenite junaške krdeli gotovo zbuja poželenje imena in dela posameznih še bolj natanko poznati. Zraven bode tudi spodbudno videti, po katerih potih je treba hoditi, da bode človek goden za namene božje in sprejetje viših nenavadnih milosti.

Je jih toraj

Enajst iz reda sv. Frančiška:

1. Sv. Nikolaj Pik, guardian frančiškanskega samostana v Gorkumu; on je bil tako rekoč besednik in duša svete trume. Ravno tamkaj rojen, pobožnih starišev sin, stopil je v cvetju svoje mladosti v Hertogenboschu (Bois-le-Duc) v red svetega Frančiška, kjer se je odlikoval od prvega početka po svoji gorečnosti za sveto pravilo. Bil je resen v svojem življenju, vendar pa proti vsim ljudem ljubeznjiv in prijazen in tako veselega srca, da je bilo ravno tako prijetno, kakor spodbudno ž njim se pečati. Jeziti se je znal pač, pa se je le po redkoma in nikdar ne iz strasti, temuč le, ako se je moral po pameti,

ko je bilo treba resno svariti ali vkoreninjene pregrehe zatirati. Sploh pa je rad drugih napake izgovarjal, in človeškim slabostim prizanašal, kolikor je bilo le mogoče.

Dasiravno je bil jako slabotnega zdravja, pa se je vendar nepretrgoma ostro pokoril s postom, š čutjem in zlasti z delom, od ktere ga se je malo kdaj odehnil. Ko je nekdanj v Bruselju celi postni čas vsaki dan na prižnici bival, ni se dal pregovoriti pri vsem tolikanj trudnem opraviilu, da bi si postno zapoved količkaj polajšal.

V ponižnosti je bil sv. Nikolaj nenavadno vtrjen. Sveti Lenart, mestni fajmošter, ki mu je bil prav domač prijatelj, pravi mu nekega dne šaljivo: „Le čakaj, oče! le čakaj, kaljvinovci te bodo še obesili“. — „Ne boj se“, odgovori Nikolaj, „tega ni malo ni dosti nisem vrèden“. — „Dan-današnji se je že marsikomu pripetilo“. — „Že res, ali nevrednim Bog ne daje milosti spričevalske smrti“.

Gorečnost za zveličanje duš mu ni dala pokoja; povsod božji časti in bližnjega zveličanju koristen biti, to si je prizadeval na vse moči. Njegova prva skrb v tej reči je bila, kakor je imela biti, za njegovo bližnjo okoliščino. Ko je bil izvoljen Gorkumskemu samostanu za guardian, lotil se je nemudoma

neke razvaje in svoboščine odpravljati, ki so se bile vteple mej redovne lepe navade. Pri tem se je skazal tako trdnega in previdnega, da je vse naklepe nekterih nezadovoljnih podrl, katerih pa tudi nobeden ni zadobil spričevalskega venca.

V vodbi duš, ki so se mu zaupale, bil je neizrečeno previden in razumen. Duhove razločiti, s tim darom je bil bogato nadarjen. Tisti vrsti pobožnih nikakor ni bil prijatelj, ki se svetu pobožne kažejo, pa je k moškemu sklepu nikdar ne prinesó.

Zoper napade, ki jih je takrat katoliška Cerkev trpela, boril se je z nevtrudljivo gorečnostjo; s pravim srčnim ognjem pa se je postavil za resnico svetega Rešnjega telesa, in pa za zvestobo do svete Rimske Cerkve. Doživel je bil osem in trideseto leto, ko ga je poklical Gospod na nebeško venčanje.

2. Sveti Jeronim, vikarij, je bil rojen leta 1522. v Verdenu v Holandiji, pristopil je še mladeniček k Manjšim bratom starega ostrega reda; mašnik posvečen šel je v Sveto deželo nevernikom luč svete vere prižigat in molit na grob Zveličarjev; tam je živel nekoliko let v samostanu v Jeruzalemu. Povrnivši se v domovino, najde katoliško Cerkev v veliki nevarnosti po krivoverstvu

Kaljvinovem; jame tedaj pridigovati zoper zmote letaje brez počitka od kraja do kraja. Bog mu je podelil dar ljudi prepričati in oblast nad hudimi duhovi, ktere je izganjal iz obsedenih edino s znamenjem svetega križa. Njegova naj ljubša čednost je bila popolna, vesela pokorščina; ta ga je delala k vsemu pripravnega, prijaznega in postrežljivega proti vsakemu človeku.

3. Sv. Teodor, ali Teodorik Emdenski, iz Amorforta v Holandiji doma, zapustil je v mladosti bleščeče ponudbe in visoke časti, in izvolil ponižno življenje v redu ubozega Asizijana. Prizadeval si je vedno pravilo natanko spolnovati, in prvo gorečnost do konca ohraniti; s tim se je vrednega storil spričevalske smrti.

4. Sv. Nikazij, navadno Hezij imenovan, bil je izvrsten duhovni mož, nadarjen z redko razumnostjo in gotovostjo v dušni vodbi. Sveto pismo, to je znal skoraj celo na pamet, in ga vedno premišljeval. Pisal je več dobrih, pobožnih bukev, tudi je predstavljaj naj boljše knjige, ki so prišle na dan v obrambo katoliškega nauka zoper krivoverstvo, in jih dajal tiskat za denar, ki ga je vbogajme nabral. Bog ga je poplačal na

zemlji z darom prerokovanja in v nebesih s spričevalsko krono.

5. Sv. Viljad (Wilhad, Willald?) je bil doma na Danskem, pa je moral bežati iz domovine, ko je začelo krivoverstvo gospodovati; beguna so ga v Gorkumskem samostanu prijazno sprejeli. Bil je priprostega srca in angeljskega življenja; molčanje je posebno ljubil. Molitvi pa je bil tako vdan, da skoraj noč in dan ni nehal svojega srca k Bogu povzdigovati; do smrti sta se vadjala v tem s svetim Nikazijem. Devetdesetleten starček je visel na vrvi za pravo vero Kristusovo; slavna smrt je bila plačilo dolzega svetega življenja.

6. Sv. Gotfrid Merviljski, po svojem rojstnem mestu Merville na Francoskem tako imenovan, bil je oskrbnik cerkvenega orodja in je opravljal to službo ves vnet za krasoto hiše božje. Znal je tudi slikati; naslikal je mnogo lepih svetih podob, ki jih je razdajal ljudem, hotê s tem pripomoči, da se ogenj božje ljubezni v srcih če dalje bolj oživi in razneti.

7. Sv. Anton, po svojem rojstnem mestu nazvan Verdaneč, vikarijev rojak, bil je ž njim vred nevtrudljiv v oznanovanju svetega evangelija; vsi dobri katoličani so ga častili in ljubili. V svoji poslednji pridigi je

kakor v preroškem duhu posebno silno k molitvi opominjal, rekoč, da je meč že na vrat namahnjen, sekira že na korenino nastavljena.

8. Sv. Anton, iz bližnjega mesteca Hornaer doma, tudi ta je bil izvrsten pridigar, ki je posebno na to mislil, da je z lastnim svojim zgledom svojim besedam moč pridobival.

9. Sv. Frančišek Rod iz Bruselja bil je mladenič čiste nravi, ki se je prav goreče svetega pisma učil in tudi v posvetnih vedah ni bil tujec. Viši so veliko lepega od njega upali, ali še dosti lepša smrt ga je kakor cvetlico izpulila iz zemlje, in v nebeški raj presadila, preden je bil še mašnik posvečen.

10. Sv. Peter Aški iz mesta Asch v Brabantu, je bil laik, ki je opravljal mnoge domače službe in je bil samostanu velike koristi.

11. Sv. Kornelij je bil doma iz mesteca Dorštat, in je tudi kakor laik zlasti zaradi svoje lepe vbogljivosti in delavnosti velike hvale vreden.

Iz reda sv. Dominika :

12. Sv. Janez, fajmošter v Hornaerju, ne daleč od Gorkuma, je bil iz Kolinske okra-

jine reda sv. Dominika, ter je po ukazu svojih redovnih viših duhovno pastirstvo v imenovani fari kaj vneto in skrbno opravljal. Ko je bila Gorkumska duhovščina v trdnjavi zaprta, prevzel je bil on katoliško božjo službo v mestu. Enega dne je bil nanagloma poklican neko dete krstit, na potu pa ga zgrabijo krivoverci in ga tirajo v ječo h drugim jetnikom. Njegova gorečnost mu je pridobila milost ž njimi vred spričevalske smrti vmreti.

Dva iz Premonstratovskega reda:

13. Sv. Adrian iz Hilvarembeka v Brabantu, stopil je še jako mlad v red sv. Norberta, in se je tam odlikoval zlasti po svoji ljubezni in pohlevnosti. Po povelju svojih viših prišel je bil ne dolgo pred v Münster (mesto na iztoku reke Moze), da bi tam oskrbeval faro, ki je bila redu lastna. Njegov pomočnik pak je bil

14. Sv. Jakob Lakô (Lacops?) iz Aldenardena, premonstratnik tudi on. Bogato obdarjenega duha, ka nagnjen k lahkomišljenosti, dal se je bil od konca novemu nauku zapeljati, popustil je bil red in je že imel službo kaljvinskega pridigarja. Ali milost božja ga je kmalu v samostan nazaj pripeljala, kjer je z grenkimi solzami in ostro pokoro

prosil odpuščenja in ga tudi res zadobil. Da! vedel je z besedo in s pismom storjeno pohujšanje tako popraviti, da se viši neso bali duhovno-pastirsko službo v Münsteru mu zaupati.

Temna noč je bila, ko nenadoma krivoverci ta dva redovnika zgrabijo in iz sredi njihove čredice tirajo. Pot je šla čez vas Haiden, ki se je še njihovi fari prištevala. Krivoverci ponudijo vaščanom, če jim dadó za odkup sodec piva, da jim duhovne izpusté; ali ni ga bilo, ki bi dal to sramotno ceno za svoja dušna pastirja. Odpeljali so ju toraj v Brielo, ker sta si v družbi Gorkumskih junakov nebeško veličastvo zaslužila.

Iz avguštinskega samostana Ruggen v Brieli:

15. Sveti Janez Ostrvičan, iz Ostrvika v Brabantu, vnet mladenič se je poprijel pravila svetega Avgušтина v Brieljskem samostanu, kjer se je vadil spokornega življenja in resnične kreposti. Ko so bili krivoverci samostan oropali, šel je, takrat vže starček, v Gorkum; tam mu je bil neki avguštinski ženski samostan v skrb izročen, kjer je dosti pripomogel strah in red prenoviti in vtrditi. Ko mu je bilo sporočeno o spričevalski smrti njegovih sobratov, rekel je več-

krat ves navdušen: „O ki bi bil tudi jaz té milosti vreden!“ Njegovo hrepenenje se je spolnilo. V Gorkumu z drugimi vred v ječo pahnjen, šel je tudi ž njimi vred po spričevalsko paljmo.

Štirje svetovni duhovniki:

16. Sv. Lenart Vechel (Vichel) iz Hertogenboscha (Vojvodjega lesa), odlikoval se je že na visokih šolah v Lovanji po svoji bistri glavi, koreniti vedi in resnični kreposti. Ko fajmošter v Gorkumu je kmalu pokazal kakó je res izvoljeno orodje v roki božji. Na prižnici, kakor v družnem pogovoru se je razcvetala njegova zgovornost in je kipelo njegovo prepričanje s tako silo, da je blagoslov njegovega djanja daleč se razlival čez mestne meje. Ubozim je bil vedno pravi oče, bolnike je pogosto obiskaval, in kateri so bili revni, tem je prinesel skoraj slednjikrat kaj male podpore. Njegovo življenje je bilo tako čisto in tako je ljubil angeljsko čednost, ki mašnika nad vse druge poveljuje, da je edino zato le z nekako veliko težavo v spovednico prihajal. Dosti krát je djal: „Raji bi trikrat pridigal, kakor enkrat spoved poslušal“.

Dolžnosti svoje službe je kaj vestno spolnoval, na zakonske zaveze je skrbno pazil;

da bi katoličani h krstu krivoverske botre jemali, ali pa nekrščanske imena dajali otrokom, temu se je na vso moč zoperstavil; svaril je pred pravdanjem; nagovarjal je povsod k ljubezni in pokoju, in sam je v tem naj lepši zgled dajal. Nobena nevarnost ga ni ostrašila, noben posveten dobiček ne premotil. Dostikrat so ga pregovarjali, da bi pustil svojo službo, ki ima vkrog in vkrog toliko nevarnosti, pa zastonj. Ravno zato, ki je toliko volkov in čredo nevarnosti obdajajo, zato, je rekel, dober pastir ne sme begati s svojega mesta. In ni begal, hrabro je stal na svojem mestu, dokler je padel kakor zmagovalec na Gospodovem bojnem polju; zato se sveti mej prvimi junaki svete Cerkve.

17. Sv. Nikolaj Poppel je bil doma iz Welde, in ga je bil sv. Lenart za pomočnika dobil v Gorkum. Ne ravno visoke učenosti in posebno premetenega duha, ali priprost, odkritosrčen in pobožen, zraven pa zdravega, krepkega telesa opravljal je pridno in nevtrudljivo ponižne in težavne dela duhovnega pastirstva. S tem si je pridobil priimek: „hlapček“, ki ga je rad slišal in si je prizadeval vreden ga biti kakor častnega imena. Naj ljubše opravilo mu je bilo malim krščanski nauk razlagati, pa uboge in sirote tolažiti.

Posebno pobožnost je imel do presv. Rešnjega Telesa, zato mu je Bog odločil tolažbo z daritvijo svete maše sebe in tovariše na smrt pripraviti.

18. Sv. Gotfrid Dunêj, Gorkumec, od mladosti za vede silno vnet, učil se je na visokih šolah v Parizu, kjer si je pridobil toliko slavo, da je bil rektor izvoljen, ktero službo je precej let opravljal. Na prigovarjanje pobožnih prijateljev v mašnika posvečen delal je potem nekaj časa kakor dušni pastir v nekem mestu na meji Francoskega. Ali visokost mašnikove časti in njegova lastna nevrednost, to mu je šlo tako po glavi, da se mu je na zadnje um jel bloditi in se je moral vrniti v domovino. Tukaj je živel v tihi samoti, bral je vsaki dan sveto mašo, molil duhovne ure, in včasi tudi spovedoval, sicer je pa ves čas bil v molitvi in svetem pre-mišljevanju. Vsaki teden se je postil v sredo in v petek. Čistost skrbel je posebno neo-madežano ohraniti, zato je ostro pazil na svoje počutke, zlasti pa na oči. Novi nauk je srčno sovražil.

Ko je enega dne slišal pridigarja, ki je hotel ljudi k odpadu zapeljati, zavpil je na ves glas: „Ne vrjemite mu, ne vrjemite mu, goljuf je!“ In ko je pridigar zavrnil, naj

poženó popa, šaj blede in ne ve kaj vpije, odgovoril je on odločno in mirno: „Ne ble-dem jaz ne, kar se té reči tiče, sem trden; pač pa blede tisti, ki vas k odpadu zapeljuje“. Sveti veri in vdanosti do papeža ostal je zvest do smrti.

19. Sv. Andrej Walter, poslednji te častitljive trume, daje nam tolažilni zgled neizmerne vsmiljenja božjega, ki nikogar spred sebe ne pahne, vsakemu ponuja milost, in skesanega grešnika iz blata njegovih strasti na sedež svojih izvoljenih posadi. Bil je Andrej, fajmošter v Hajnortu, ali nič se ni kaj čednega življenja držal, mnogo očitno pohujšanje je imel popravljati. No potem, ko so ga biriči zgrabili in je bil Gorkumskim jetnikom v Brieli pridružen, bilo je videti, kakor bi ga neka višja roka nosila, tako je bil nekako sam nad se povzdignjen. Z resnično pokoro se je spravil z Bogom in šel je srčno in veselo v smrt, ter je tako ne le vse svoje zadolženje zbrisal, ampak se še vrednega storil časti in slave v nebesih in na zemlji.

To je tedaj nevmrjoča truma Gorkumskih junakov, katerih slavne dela svetijo daleč čez meje njihove domovine in vso sveto Cer-

kev š čudbo in veseljem navdajajo. O da bi seme čiste besede božje, ki so ga s svojo krvjo zalili, da bi skoraj skoraj dozorelo za žetev, da bi se vrnili bratje, ki so zašli v zmote krivoverske, in bi bili kakor dobra pšenica shranjeni v skedenj katoliške Cerkve.

4. Sveti Pavelj s križa,

spoznavalec in redovni ustanovnik.

Letá sloveči služabnik božji in redovni ustanovitelj je bil imenitne francoske rodovine Daney po imenu. Montferrat v Eški škofiji (Aix) je bilo njegovo rojstno mesto, 3. januar 1694 njegov rojstni dan. Kakor so slovesno trdili stari oče in mnogi drugi ljudje, ki so bili zraven, je ta hip, ko je dete na svet prišlo, neka nenavadna luč vso stanico napolnila, gotovo predpodoba izrednih čednosti in čudežev, s katerimi je imel enkrat sv. Pavelj s križa Cerkev božjo razsvetljevati.

Že v svoji rani mladosti je Pavelj krepost nad vse ljubil. Po njegovem resnem življenju je bilo spoznati, da je k nečemu višjemu poklican. Otročjim igram se je umi-

kal, pridno je molil, mnogo se postil in razdajal obilo miloščine. Posebno pa ga je mikalo premišljevati Kristusovo trpljenje.

Ko je odrastel, postavi ga njegov stric, ki je bil duhoven, dediča vsega svojega velikega premoženja na to, da vzame neko lepo in pošteno gospodičinja v zakon; ali on je čutil v sebi vse drugi poklic ter se je odpovedal bleščeči ženitvi in bogati dedovini.

Ko je tako od dne do dne v krščanski popolnosti vedno lepše rasel, rastla je tudi vedno silnejši želja v njegovem srcu vse svoje moči napeti na povzdigovanje slave božje, iskati si tovarišev, ki bi združeni ž njim Gospoda častili, in ne le, dokler živi, tudi še po smrti je želel to nadaljevati po svojih naslednikih na zemlji.

Bil je sicer že v cvetju cerkveni red, ki je imel posebno nalogo, slavo božjo povsod in v vseh rečeh na vse moči pospeševati, namen, ki je bil blaženemu Pavlju popolnoma po volji; tudi pomočki in sredstva so se mu zdele sevsim pripravne leta namen doseči, ali v svoji ponižnost se je mislil nesposobnega k tako razširjanemu in velikanskemu delu. Rad bi bil dosegel ravno tisti namen po manjši meri, kar so želili tudi mnogi drugi, ki so ž njim se shajali. Zatorej mu pride na um, in

Gospod je podperal njegov naklep po notranjem navdihovanju, da bi vstanovil duhovno družbo z namenom slavo božjo poviševati posebno po češčenju trpečega Zveličarja; zato naj bi se tudi imenovala ta družba, red „križa“ in trpljenja našega Zveličarja Jezusa Kristusa ali na kratko „trpljenjski“ (pasionisti).

Dolgo mu je ta misel že po glavi hodila, kar se enega dne zamakne, — bilo je v cerkvi, kjer je bil ravno pred pri svetem obhajilu, — in v zamaknjenju mu je bilo pokazano oblačilo, kakoršno naj on in njegovi tovariši nosijo. Je pa iz črne hodne tvarine, po kroju podobno oblačilu „redovnih klerikov“, na levih prsih ima srce s križem na sredi, na katerem so besede: Jesu XPI Passio (trpljenje Jezusa Kristusa).

Življenje imajo kaj ostro; debele volnene srajce, po letu in po zimi same coklje na nogah; oster post, in sicer razen 40danskega posta in adventa še vsaki teden tri dni skoz celo leto, — vse to je zapovedano. Spijo na slami, popolnoma oblečeni, razen kdor je bolan. Vsi so dolžni o polnoči vstajati, zornice na koru peti in cerkvene dnevnicе opravljati. Njih življenje, ne toliko djansko, kakor bogomiselno, nanaša, da radi samote iščejo in imajo na to poseben ozir, ko si volijo sa-

mostane. To so glavne postave redovnega življenja, ki jih je novi ustanovnik v svojem pravilu založil.

Vse to pa je blaženi Pavelj „s križa“, kakor se je od tega časa dalje sam imenoval; v svoji resnični ponižnosti, skrbni presodbi podvrgel, in je tudi samega sebe popolnoma izročil vodbi razsvetljenega dušnega vodnika prečastitega gospoda Kastinare, barnabita in škofa Aleksandriškega, ki je tudi kmalu spoznal v novem redu delo svetega Duha in blaženemu Pavlju dovolil iti v Rim po potrjenje. To se je zgodilo leta 1721. meseca avgusta, ali potrjenje je dobil še le čez nekaj let, ko je bil drugoč v Rimu. Tedaj sta on in njegov brat Janez, ki je bil ž njim šel, svojo krepost tako jasno razodela, da je papež Benedikt XIII. oba za mašnika posvetil, Klemen XII. pa je naredil Pavlja misionarja apostolskega. Leta 1737. je v Rimu prvo hišo ustanovil, in zadobil od Benedikta XIV. in zadnjič še od Pija VI. končno potrjenje svojega pravila. V kratkem je štel red dokaj hiš in ima na Bolgarskem in Vlaškem celo misione.

Blaženi Pavelj s križa sam je bil prvi veliki predstojnik, in je vmrl po življenju polnem krščanskih čednosti in nevtrudljive goreč-

nosti za slavo božjo in zveličanje svojega bližnjega leta 1775. v Rimu.

Sveti Oče Pij IX. so ga pred nekaj leti zveličanim prišteli, in lani so ga svetnika oklicali in celemu krščanstvu v čiščenje podali.

Bog daj, da bi se na njegovo priprošnjo tolikanj preganjano redovno življenje z novo silo razcvelo, da bi preklicalo vse odstopke od svojega pravila; ako se to zgodi, potlej so njegovi sovražniki pobiti in nezmožni, kakor se koli repenčijo in napihujejo.

5. Sv. Leonard Porto-Mavriški,

spoznavalec reda sv. Frančiška.

Sveti Leonard je bil rojen 20. dan Grudna 1676. v Porto-Maurizio na Janovskem (Genua), v škofiji Albenga. Njegovi stariši so bili Dominik Kazanuova in Ana Marija Benca, oba meščanskega stanu; ime pa, ki ga je dobilo dete pri svetem krstu, bilo je Pavelj Jeronim, ki je oboje nekako predpomenilo, kaj bode to dete, kedar doraste. In res že od mladega so se videle nad njim znamenja prihodnje kreposti in svetosti njegove.

Odgojeval se je v Rimskem vstavu pri očetih Jezusove družbe, katerim je bil izročen v svojim 14. letu. Tam si je zaslužil po svojih redkih čednostih in izvrstnem napredku v vednostih mesto mej dvanajstimi gojenci, ki so bili prvi začetek neke pozneje slavne v Rimu dobro znane duhovne skupščine očeta Karavite, kjer mu je bilo naloženo male krščanskega nauka učiti, ob nedeljih in praznikih pa po mestnih ulicah hoditi in postavače v cerkev goniti besedo božjo poslušat.

Ko je tukaj šole dovršil, podal se je v samostan, svetega Bonaventure imenovani, v spokornem oblačilu svetega Frančiška svetu na večno se pokopat. Rodovinci in prijatelji so si sicer neizrečeno prizadevali ubraniti mu to stopinjo, ali on je bil neomajljiv v svojem sklepu, ki ga je po božji milosti storil, ker je bil prepričan, če kedaj v svojem življenju, v tako važni reči, kakor je svoj prihodnji stan voliti, po čemer se potlej obrne celo življenje, v tej reči mora človek Boga bolj vbo-gati kakor ljudi, in mesa in krvi nikakor ne sme poslušati. Ko redovnik je dobil ime Lenart iz Porto-Mavricija. Njegova gorečnost in natančnost v vsih rečeh postavile ste ga kmalu celi družini v zgled. V mašnika posvečen je bil naj pred za misione odločen; ali njegove

moči niso bile tolike kakor njegova gorečnost, in nevarna bolezen ga je primorala misionstvu za pet let popolnoma se odpovedati.

Vendar pa tudi tako ni ostal brez dela za blagor svojega bližnjega. Povrnivši se namreč v svojo domovino, da bi se tam lažje ozdravil, trudil se je posebno molitev sv. križevega pota vpeljati in razširjati, zato ker je bil skusil, da je svet ves drugačen, kjer ta pobožnost cvete, in premnogi odpustki, s kterimi so papeži to sveto vajo obdarili, ti so dosti pomagali, da je bila povsod dobro sprejeta.

Preblaženo Devico Marijo je sv. Lenart posebno častil, in Bog ga je zato vrednega spoznal, na njeno prošnjo čudežno hipoma mu zdravje povrniti. V zahvalo pa je on prerrojene moči nevtegoma zopet na misionsko delavnost obrnil ter je ko pridigar pokore vse Toskansko, potem Rim in okolico, na zadnje Janovo (Genovo) in Korziko obhodil. Povsod je bilo njegovo apostoljsko delo blagoslovljeno, da je imelo res čudoviten speh. V Rimu ni mogoče popisati kako je vse drlo k njegovim pridigam; naj viši stanovi so se jih ravno tako obilo vdeležili, kakor naj nižji. Kardi-nal Lambertini, pozneje papež Benedikt XIV. bil je dostikrat mej njegovimi poslušalci, in je visoko spoštoval svetega misionarja.

Ko je pa družim pridigal, ni zabil sam spolnovati, kar je druge učil. Ravno to je bila skrivnost, po kateri je njegovo delo tolikanj blagoslova imelo; njegov zgled je dajal besedam moč, in je bil že sam zase vedna pridiga. Dostikrat se je na nekoliko časa v samoto podajal, da se z molitvijo in postom in z družimi ostrostmi z Bogom pogodi za zveličanje svoje lastne duše.

Da bi duhovne vaje po navodu svetega Ignacija bolj razširjal in v navado pripravil, je sprosil velikega vojvoda Toskanskega Kozma III. nalašč za to namenjeno hišo blizu Florence. Tjakaj je povabil vse, ki so se želeli vdeležiti teh tako blagoslovljenih vaj.

V cerkvi sv. Teodorja v Rimu je vstanovil bratovščino presvetega srca Jezusovega. Svete imena Jezus in Marija je imel vedno na jeziku; vernim v spodbujajo je učil na očitnih krajih v kamen jih vsekati, zlasti nad veženimi vratmi. Njegovo delo so tudi male kapelice s 14. postajami sv. križevega pota, ki jih je dal v kolizeju postaviti, v nekdanji okresnici ali okroglem gledišču Flavijevega, da bi Rimce k premišljevanju trpljenja Kristusovega še bolj spodbudil in vnel. Tudi vpevanje vednega češčenja presvetega Rešnjega

Telesa imajo poglavitne laške mesta njemu zahvaliti.

Tako je delal sv. Lenart 44 let za zveličanje svojega bližnjega, ter se ne strašil nikakega truda in trpljenja, da bi vsem vse postal. Ali zdaj je začutil, da se mu smrt bliža, in zato se je vmeknil v samostan sv. Bonaventure, da se pripravi na pot v srečno večnost, in tam je umrl 26. novembra 1751. v svojem 85. letu. Rimci so zdržema prihajali kropit mrliča, vse je vpilo: svetnik! Papež Benedikt XIV. je zaklical, ko se mu je njegova smrt sporočila: „Na zemlji smo dosti zgubili, pa v nebesah smo priprošnjika dobili“, in kakor je to rekel, vlile so mu solze iz oči. Mnogi čudeži, ki so se godili na njegovem grobu, napeljali so papeža Pija VI., ki ga je živega še poznal in visoko čislal, da ga leta 1796. zveličanim prišteje. Njegov god se praznuje 26. novembra, vreden da ga zlasti ti prav prav pobožno in goreče obhajajo, kateri so poklicani za dušno zveličanje svojega bližnjega delati, in imajo v svetem Lenartu dovršen vzor apostoljskega moža, ki jih vabi k posnemanju.

Do posebnega veselja pravico imajo o tem posvetčenju pa gojenci Rimskega vstava, ki je razen več zveličanih v svetem Lenartu zdaj

že tretjega svetnika Cerkvi odgojil. Podal nam je v svetem Alojziju zavetnika učeče se mladine, v svetem Kamilu Leliškem redovnega vstanovnika, v svetem Lenartu zgled vnetega misionarja. Kaj ni to naj lepša slava in odlika za ta vstav, v čemer mu pač nobena sedanjih šol po celem svetu prednosti ne vzame.

6. Sv. Marija Frančiška,

„peterih Jezusovih ran“, devica 3. reda sv. Frančiška.

Marija Frančiška je bila hči ubožnih staršev v Napolju, kjer je 25. sušca 1715. na svet prišla. Tudi pri njej se je svetost že v mladih dneh začela kazati; še dete je že čutila v sebi ognjeno hrepenenje po presvetem angeljskem kruhu, in v sedmem letu so jo spovednik vredno spoznali pristopiti k mizi Gospodovi. Ta dan je bil odločni dan za celonjeno življenje; od zdaj je bila popolnoma potopljena v božjo ljubezen.

Ko je bila 16 let stara, si jo izvoli neki bogat mladenič za svojo nevesto ter jo jame snubiti; ali ona je poznala le enega že-

nina, Kristusa, in se ni dala pregovoriti, da bi dala komu drugemu svoje srce. Lakomni oče se je dolgo jezil; na zadnje pa so ga njene prošnje vendar le omečile, ter je dopustil, da se posveti popolnoma Bogu: na njegovo dovoljenje je oblekla 8. septembra 1731. spokorno oblačilo tretjega reda svetega Frančiška po vstanovah sv. Petra Aljkantar-skega, in spremenila svoje krstno ime Ana Marija v redovno „sestra Marija Frančiška, peterih Jezusovih ran“.

Že to ime, ki si ga je izvolila, kaže, kako je bila vsa presunjena bolečin in trpljenja svojega Zveličarja. Z nepojemljivim sočutjem ga je premišljevala vsaki dan v svetem kri-ževem potu, tako da so jo nekatere kratki gro-zne srčne bolečine tako silno napadle, da se je na tla zvrnila, in vsa pobita v omedlevici obležala; pričujoči pa so le strmeli in groza jih je spreletavala. To da ona svoje popolnosti ni merila po unanjem blesku; vsa ponižna je molila in svojega Ženina prosila, da bi se ji to na očitnem kraju več ne prigodilo, in bila je tudi vslišana. Vendar pa, ko je ob četr-tkéh in petkih Gospodovo trpljenje premišlje-vala, se je po notranjem in po zunanjem tako rekoč v njegovo podobo spreminjala; tako živo so se izraževale na njenem telesu

bolečine Kristusove, kateri je tudi svoje svete rane vtisnil v njeno meso.

Razen tega je Bog z raznimi križi in težavami poskušal svojo služabnico. Lakomnemu očetu kmalu ni bilo dosti, da si hči z lastnimi rokami svoj živež služi, ko vidi, kako je po božji milosti devici dano prerokovati in čudeže delati, misli si to v svoj prid obrniti, da si bogastva pridobi. Zato s prva hčerko z lepa nagovarja, pa ko ga ona resno zavrne, začne ji pretiti in žugati; ali kakor tudi rohani nad njo, ne vda se mu. Na zadnje jo hoče pretepati; komaj jo reši mati, da zbeži iz domače hiše. Po njenem nasvetu gre k škofu in ga prosi varstva in pomoči. Ta je tudi res očeta pomiril, in ga ukrotil zažugavši mu, naj se ne predrzne še kedaj se dotikati svoje hčere.

Tako je bil zopet mir in pokoj v hiši, in zdaj je tudi Bog oblažil svojo služabnico z nebeškimi zamaknjenji; videla je in govorila s svojim odrešenikom, in tudi s svojim angeljem varhom, ki ga je posebno ljubila in častila. Ali ni še dolgo trpela ta tiha sreča, kar ji dobra mati nenadoma umrje in hčer brez zavetja neljubeznjivemu očetu zapusti.

Zdaj so se težave in britkosti zopet začele. Oče si išče druge žene, Mariji pa hoče

naložiti skrb za celo družino; zato po božjem navdihnjenju zopet zbeži iz domače hiše, ter se k neki družini pobožnih in poštenih ljudi zateče. Ali v novem prebivališču so jo čakale še huje skušnje. Gospodarjeva žena po skušnjavah hudičevih zapeljana je raztrosila hudobno obrekovanje zoper nedolžno Marijo Frančiško, ki je globoko zadelo njeno poštenje in svetost njenega življenja. Zatožba je prišla na uho tudi velikemu škofu Napoljskemu. Da bi razodel, ali res milost božja navdihuje Marijo Frančiško, ali pa je vse njeno početje le zvijača in hinavstvo, sklenil je devico poskušati s težkimi, ostrimi poskušnjami, ki jih je pa ona vse s pravo angeljsko vdanostjo trpela, in to celih sedem let, dokler se je Bogu dopadlo, jasno dokazati njeno poštenje in njeno nedolžnost.

V tacih britkosti pa je bila ona vedno zamaknjena v ljubezen svojega Zveličarja, in nobena reč je ni mogla od njega odtrgati; zato je bila vredna dostikrat iz angeljskih rok sveto Rešnje telo sprejeti; tudi je slišala enkrat v zamaknjenji Kristusa, da jo je svojo nevesto imenoval.

Kolika je bila njena notranja krepost, pač ne moremo po vrednosti popisati; ali

saj se vidi iz tega, kako se je v unanjem razodevala. Ostre postave svojega reda je prenatanko spolnovala; s svojim telesom je trdo ravnala, kakor s svojim naj hujim sovražnikom; z vednim postom, nočnim čutjem, bičanjem in spokornimi oblačili si je prizadevala popolnoma ga premagati in duhu podvreči, dasiravno slabotnega zdravja in skoraj zmirom s težkim delom obložena, da bi hasnila družini. Malo kruha s prigrizkom grenkega pelina, bila je pri tem vsa njena jed. Spala je malo časa, in to leže na dveh trdih deskah, ki jih je le z ovčjo kožo pregrinjala. Vendar bolj od vsega tega kaže velikost njene čednosti in kreposti to, da je brez svojeglavnosti zdravnike in svojega duhovnega očeta ubogala, ko jo je v starosti bolezen potrla, in so ji ti ukazali, naj se na ugodnejše ležišče preseli. Srce jo je bolelo, da mora tako svojemu telesu streči, ali pokorščina ji je bila vedno nad vse druge pokorila.

Kakor krivice in zabavljice ljudi, tako je prenašala tudi nagajanje hudih duhov s pravo potrpežljivostjo in vdanostjo v voljo božjo.

Devištvo je ohranila neomadežano, kakor lilijo čisto, notri do groba, dasiravno je imela zanj dostikrat težke boje zoper skrite zvi-

jače in očitno silo; za plačilo tega je že, ko je živela, njeno telo dostikrat čudovito lepo dišalo.

Njeno srce je bilo ognja ljubezni božje tako razneto, da ji je dve rebri v resnici prelomilo. V zamaknjenju je bila v časi visoko od tal povzdignjena. Marijo Devico je prav po detečje, kakor svojo pravo mater častila. Tudi za svoje bližnje, zlasti uboge in bolnike, je imela prisrčno skrb in ljubezen; tolažila in tešila jih je kakor mili nebeški angelj; hudobne pa je z opominjevanjem in gorečimi molitvami na pravo pot vodila. Dostikrat je Boga prosila, ter se ponudila prevzeti bolečine in kazni, ki so bile kateri bodi duši v vicah namenjene, da bi ta duša pred v rajsko veselje prišla; in navadno je bila tudi vslišana. Dasiravno pa jo je nebeški Ženin tako obilno osipal z darovi svoje milosti, ona se ni drugega vredno štela, kakor da bi jo Bog pokončal in popolnoma vničil. Vse njeno prizadevanje je bilo le za vajo prave notranje kreposti, s katero edino se človek resnično Bogu prikupi, in vedno novih milosti vrednega dela.

Po dolgi z neskončno potrpežljivostjo prenašani boleznih je blažena devica umrla uboga in zaničevana od sveta, pa bogata skrivnih

zakladov dobrih del, v jutro 6. vinotoka 1791. stara 77 let. Kmalu slavna po mnogih čudežih, s katerimi je Gospod Bog njen grob povečal, bila je po papežu Gregorju XVI. leta 1843. zveličanim devicam prišteta.

7. Sv. Grmana Kuzina (Cousin), *devica.*

Čudovit je Bog v svojih svetnikih, ali posebno čudovit je v sveti Grmani, ki nam je pretečeno leto v češčenje podana. V Pi-braku, mali vasici Tuluške škofije na Francoskem, bila je rojena leta 1579. od starišev ubozih na časnem blagu, pa poštenih in pristrčno vdanih sveti katoliški veri. Njeno kratko življenje, 22 let, bilo je dolga vrsta bolečin in britkosti; pa vse je trpela mirne duše in jasnega obličja. Od mladega je imela hude bolezni, zlasti bramorke; zrastle je vsa nemočna in slabotna, da ni bila sposobna za težke dela, ktere ji je njen stari nakladal. Ali vse to bi ji more ne bilo še tolikanj britkosti prizadelo, da je Bog ji ohranil dobro mater, ki je ubožico neizrečeno ljubila. Ali to ni bil namen previdnosti božje; mamica je umrla in Grmana je ostala sirotica. Sice r

se je oče v kratkem zopet oženil, sirotica je dobila drugo mater; ali to je bila prava „huda mačeha“, ki je črtila nesrečno dete, kakor je le mačeha v stanu. Kmalu jo je ločila od svojih otrok; vrgla jo je iz hiše in pogнала krave past, da si svoj revni kruhek zasluži. Dolgo bi bilo naštevati, kar je uboga sirotica zdaj pretrpela. Neprenehoma bolna je bila vedno izpostavljena ali zimskemu mrazu ali poletni vročini, vihram, nevihtam in deževju; malo trdega črnega kruha, to je bil ves njen živež; spala je po noči v naj mokrejšem kotičku v hiši na pol gnjili slamici; kedar se je domov prikazala, brž jo je začela pisana mati vjedati in grenkega očitanja in črnih krivic ni bilo konca ne kraja, dokler se ji ni revišče spred oči umeknilo. Ali vse to je prenašala Grmana s pravo junaško potrpežljivostjo in vdanostjo, iz ljubezni do včlovečenega Boga, ki je še koliko več trpel za naše pregrehe!

Samotne polja in hoste pa so bile sirotici kmalu kaj prijetne prebivališče. Tukaj je tako rada proti nebu povzdigovala svoje misli! Kedar se je mogla za kaj časa od črede otrgati, da ni prelomila ukazov svoje mačeha, je vsa vesela tekla v cerkev, kjer je bila pri

sveti maši, in pogosto pri spovedi in svetem obhajilu.

Za ljubeznijo do Boga je gorela v njenem srcu vroča ljubezen do bližnjega, zlasti do otrok, ki jih je na paši okoli sebe zbirala in neskončno ljubeznjivo in s pravo evangeljsko potrpežljivostjo v poglavitnih resnicah svete vere podučevala. Pa ne da bi bila samo z duhovnimi tolažili radodarna, ampak, dasiravno sama tako uboga, vsmiljena pastarica je ne poredko z naj revnejšimi tudi svoj pičli kruhek delila, in dosti krat si ga je popolnoma odrekla, da je nje nasitila.

Skromnosti in čistoče njenega vedenja ni nikdar osenčil oblaček tudi naj manjšega pregreška, in s temi visokimi čednostmi je družila pravo ponižnost in pokorščino v nič manjši velikosti. Zadnjih dveh naj ostrejši dokaz je njeno obnašanje proti nepotolažljivi mačehi: vselej, kedar jo je tepla, je prosila odpuščenja za pregreške, katerih nikdar ni storila, in roko, ki jo je tolkla, je sirotica spoštljivo poljubila.

Vendar dolgo slabotno telo ni moglo zdržati; edini konec takih britkosti pa je bila smrt, in nebeška slava plačilo. Leta 1601. je Grmanica svojo dušico izdihnila z nepopisljivim, rajskim pokojem nedolžnosti v srcu in

v obličju, ne čislana od sveta, ali nad vse draga Bogu in prečisti Devici Mariji, svoji materi.

Ako so jo pa ljudje zaničevali v življenju, častili so jo po smrti. To češčenje je postalo splošno in slovesno, ko so 42 let po smrti njeno truplo izkopali, in je bilo celo in dobro ohranjeno, z ustkami na smeh, kakor ob uri, ko je izdihnila dušo in še s svežimi, (frišnimi) cvetlicami potreseno. Razen tega pa se je še dosti drugih čudežev godilo na sirotinem grobu. Velikoškofijska svetovalnica Tuluška da toraj čudeže in truplo preiskati in presoditi. Dve priči, ki ste častitljivo Grmano v življenju poznale, potrdite, da je to truplo res njeno.

Dasiravno pa je 242 let preteklo, preden je bilo moči pravde se lotiti, da se za zveličano spozna, vendar je ustno sporočilo o življenju in čudežih služabnice božje v njeni domovini še vse živo in obče znano, ker vse družine, ki so ob njenem času tamkaj živele, živijo tam še dan današnji, in med njimi so tako stari ljudje, da delajo tri ali štiri priče si nasledovajoče vrsto, ki seže nazaj notri do časa, ko je sirotica živela, in so toraj v stanu zanesljivo sporočilo o njej nam podati.

Sv. Oče Pij IX. so začeli in tudi z naj boljšim izidom dovršili poblažitev in posvetničenje častitljive služabnice božje. V poblaževanjskem pismu se bere v njeno hvalo: „Ta ponižna in priprosta devica, nizkega rodu, se je poslavlila s pravo in resnično pobožnostjo, bila je čudo razsvetljena po duhu modrosti in razuma, in tako se je povzdignila po naj lepših krepostih, ki njeno starost in njen stan visoko presegajo, da je kakor nova zvezda ne le Francosko, kjer je bila rojena, temuč celo sveto Cerkev s svojo svetlobo obsijala“.

Ni li to pokaz prsta božjega našemu sadanjemu ošabnemu in napuhnjenemu svetu, v poduk, da prava modrost ni iskati v tem, kar svet ceni in ljubi, temuč v zaničevanju in poniževanju, ki se zavoljo Jezusa trpi? Na novo nam to potrjuje: „Ošabne posaja s sedeža, pa ponižne povzdiguje“.

II. 205 Japonskih spričevalcev,

ki so bili na osmino sv. Petra 1867. za zveličane oklicani.

Leta 1549. je zasadil sv. Frančišek Ksaverij na Japonskem zveličavno znamenje sve-

tega križa; množno so se zbirali Japonci okoli tega znamenja in sveta Cerkev je v velikem cesarstvu prekrasno se razcvela. Ali jezna vihra prihrumi, osuje cvetje, potrga veje in polomi drevo; — korenine, ki so ostale še žive, so začele v naj novejšem času zopet mladike poganjati. Bog daj, da bi se kmalu razrastle v lepo velikansko drevje na prošnjo svetih spričevalcev one prve saditve.

Leta 1596. je ukazal cesar Taiko Sama preganjanje zoper kristjane v svojem cesarstvu; 5. svečana naslednjega leta je romalo 26 viteških spričevalcev na sveto goro pri Nangasaki, kjer so na križih pribiti in s sulicami prebodeni svojemu Zveličarju izročili svoje duše. Njih posvečenje se je obhajalo v Rimu, kakor je znano, o binkuštih leta 1862.

Podpihovano po vladohlepnih knezih in poganškem slastoljubju vnelo se je preganjanje z novo silo leta 1617. in hudi ogenj je pogasnil še le, ko so bile pokončane videti zadnje sledi krščanske vere. Mnogo kristjanov je sklenilo na grmadi svoje življenje, veliko jih je bilo obglavljenih, nekatere so kamenjali, nekatere so v mrzli ledeni vodi potopili; ali vsivsi, starci in otroci, mladeniči in dekliči, imenitni in ubogi, vsi so veselo v smrt hiteli, in tako lepo so umirali, da je njihov zgled tudi po-

gane silil čuditi se toliki hrabrosti, in mnoge celo prisilil spoznati in moliti Boga, kateri svojim častilcem tako gotovost in srčnost daje v smrtni uri.

Apostolji so svetili svojim vernim z veselo vdanostjo in nepremakljivo stanovitnostjo. Zveličani oče Aljfonz Navarette iz reda sv. Dominika in oče Ferdinand od svetega Jožefa iz reda sv. Frančiška sta šla zadovoljno svojim sovražnikom naproti v gorečem hrepenenju po spričevalskem vencu. Oče Lenart Chimura iz družbe Jezusove je v sredi ognja stoje plapolajoči plamen objemal, kakor bi ljubeznjivega prijatelja na srce stiskal, in zraven veselo prepeval: „Hvalijte Gospoda vsi narodi, hvalijte ga vse ljudstva!“ Oče Kamilj Costanzo tudi iz Jezusove družbe, je v ognju še pridigal in neizmernega veselja, da sme za Kristusa umreti, na ves glas klical: „O kako dobro je meni, kako dobro mi je!“ Nazadnje je zapel: „Sveto, sveto, sveto!“ in njegova duša se je v nebeške višave povzdignila. 21 redovnikov iz redov sv. Frančiška, sv. Dominika, sv. Avgušтина in zopet iz Jezusove družbe je trpelo dolgo dolgo v ječi, ki je bila huja od smrti na grmadi, kakor je spričeval blaženi spričevalec Karolj Spinola sam. Na zadnje so tudi te na sveti Gori

nektere obglavili, nektere v počasnem ognju sežgali. Jezuit zveličani oče Karolj Spinola se je mej njimi naj slavnnejše obnašal. On je bil duša plemenite trume in je s svojo ognjeno besedo in neomahljivo stanovitnostjo na goreči grmadi zmagovito končavši veliko veliko pripomogel, da so vsi leti spričevalci kakor k zmagoslavju hiteli v smrt.

Verniki pa so se svojih apostoljev in Kristusa, svojega vrhovnega pastirja, tako vredne skazali, da res ne vemo, ktere bi še s posebno pohvalo imenovali; — ali bi hvalili sivo starost, ali bi pa detečjo mladost, ali visoko plemenito gospodo, ali ubogega kmetiča. — Osemdesetletna gospa Lucija Fleites je stala na goreči grmadi, in je ni bolelo, da je pekočina meso in kosti ji prepekala, samo to jo je bolelo, da je ogenj oblačilo ž nje posmodil in tako razgalil čisto njeno telo. — Štiriletno dete, mali Ignacij, bilo je z materjo vred k smrti obsojeno; pod mečem je odletela materi glava, in dete — dete je pokleknilo poleg mrtvega trupla, zleknilo kožoljico z vratu, sklenilo ročice in veselo čakalo, da mu je britki meč nedolžno glavico odkosil. — Visoko plemeniti gospod Janez Tafioye in njegova gospa Tekla, imela sta šestero otrok; naj starje je bilo komaj 12letno,

naj mlajše pa so še pestovali; in glejte! očeta, mater in otroke so trinogi zgrabili in na križ privezali, in tako na goreči grmadi na križih viseča je vsa blaga družina svoje življenje za Kristusa dala. — Tudi kmet Janez Tanaka je bil na grmadi za kol privezan in blizu njega še drugi trije spričevalci; pa ogenj mu prežge vezi, in on gre skozi sredo plamena svojim tovarišem roke poljubit, potlej se kli-
caje: „O blaženi dan! o prijetni pogled!“ na svoje mesto povrne, poklekne, pogleda proti nebu, povzdigne oči in izroči Bogu svojo dušo.

Krvoloki so sprevideli, z mečem in ognjem bi se pač dalo Japonsko prebivalstvo pokončati do poslednjega, pa kristjanstvo se tako ne da zatreti. Nehajo tedaj klati in žgati ter poskusijo drugači svoj namen doseči. Leta 1627. začno verne na razne načine trpinčiti, tako da se ni dalo sprevideti, kdaj jih reši smrt, kakor je bilo trpljenje strašno in silovito. Nektere, postavim, so ožigali z bakljami; nekterim so prste odrezavali, člen za členom; trne so jim zadirali za nohte; z robatimi, ostrimi poleni so jim noge trli; na obraz so jih žgali z razbeljenim železom, ali pa so jih nage na pekoče solnce postavljali; posebno radi pa so jih gonili na neko goro, Ungen po imenu, kjer je po prepadih žve-

plena voda kipela, ki je bila vroča kakor vrel krop. S to vodo so jih oblivali, dokler so bili vsi poparjeni in opečeni, in potem so jih pometali doli v globočino, v grob. Količnega junaštva je bilo treba vse take bolečine le enkrat trpeti! in vendar očetje, matere, ki so imeli otroke, niso trpeli samo enkrat, ampak dvakrat, trikrat in še več krat; trpinčili so namreč otroke v pričo njih starišev in ko so ti že videli male svoje, dušice izdihniti v grozovitem trpljenju, potem še le je prišla nanje vrsta. Trumoma so vlačili kristjane na morišče. Res so nekteri v preveliki bolečini svoje dolžnosti pozabili in se izneverili Kristusu, sveti se pa toliko svetlejše junaštvo onih, ki so svoji veri do zadnjega dihljeja zvesti ostali, in so se tako rekoč vadjali s trinogi; kolikor huje so jih trpinčili, toliko veseleje so oni Boga slavili.

Poglejmo le še samo nekatere zglede:

Zveličani spričevalci Jernej Guttieres, Vincencij od sv. Antona in Frančišek Jezusov iz reda sv. Avgušтина, brat Gabrielj iz reda sv. Frančiška in pa oče Anton Iscida iz Jezusove družbe, ti so bili vže dve leti v verigah; zdaj pa jim odklenejo ter jih tirajo k breznu na goro Ugen. Cel mesec dni tukaj

trpijo, dan na dan jih pariyo z vrelo vodo, več niso živim ljudem enaki, podobni so črnim, kadečim se mrtvaškim truplom. Vendar oče Frančišek Jezusov ne jenja hvaljnih pesmi peti, in oče Anton Iscida ne neha opominjati trinogov, naj vendar skrbijo za zveličanje svojih ubogih duš. Ko je mesec dni minilo, jih peljejo v ječo nazaj, in tam živijo še osem mesecev v neizrekljivih bolečinah, dokler se na zadnje tudi njihove telesa vpepelijo na sveti Gori in njih duše pa zadobé plačilo svoje zvestobe.

Poglejmo tudi še Leona Teisayemana, 63letnega starčka, glejmo ga, kako se na razbeljeno železno mrežo vlega in po sodnikovih ukazih zdaj na usta, zdaj na hrbet, zdaj na strani obrača, — in tako veselega obraza, kakor bi na rožicah počival.

Poglejmo 13letnega Petrička, ki so ga na drevo obesili nagega in ga po celem životu z bakljami palijo. V roko mu dajo razbeljeno posodo držat, dokler mu ne odgori.

Poglejmo na zadnje tukaj človeka vsega v zemljo zasutega, samo glava se mu ven vidi: to je blaženi Tomaž Chiciboye. Osem dni je tako živel; vsak dan so mu z leseno žago vrat zarezovali in rano s solijo solili osmi dan je zarezal glavo od telesa ločila.

Tako je trpelo, umrlo in zmagalo v 15. letih od leta 1617. do 1632. dve sto in pet blaženih spričevalcev, od katerih jih je bilo čez 40 iz prvega in tretjega reda sv. Frančiška.

Kdo pa jim je to moč dal? Dal si jo jim ti, o Jezus!

V eno telo združeni s Kristusom po oživljajočem duhu svetega evangelija, ki iz Rima, Cerkve Kristusove, vedno svoje žarke in svojo moč razseva, neso poznali učitelji svete vere, neso poznali verniki nobene vstvarjene moči, nobenega upa, nobenega strahu, ki bi jih zamogel bil iztrgati iz edinosti s Kristusom. Nepremagljivo vtrjeni v ljubezni so zmagali krvoločnost ljudi in pekla.

In ta moč Cerkve Kristusove, nevmrljiva in nepremagljiva kakor Kristus sam, bode zdaj in zmerom in še ko bodo sovražniki papeževi davno že v pozabljenosti pokopani, svoje božje zmagoslavje praznovala brez nehanja. Zakaj „Peter ne vmrje“.



